

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie Premodernă și Românească
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	Master
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie Antică și Medievală

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei (ro)	Limbaș și ontologie în Antichitate și Evul Mediu						
(en)	Language and ontology in Antiquity and Middle Ages						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. Dr. Vlad-Lucian Ile						
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. Dr Vlad-Lucian Ile						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DS
2.8 Codul disciplinei	HMR2317						

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					32
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					32
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					23
Tutoriat					28
Examinări					4
3.7 Total ore studiu individual	119				
3.8 Total ore pe semestru	56/175				
3.9 Numărul de credite	7				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	Nu e cazul
4.2 de competențe	Nu e cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	Nu e cazul
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	Nu e cazul

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	Identificarea și definirea conceptelor și teoriilor principale prin care se tematizează raportul dintre limbaj și realitate în Antichitate și Evul Mediu; Cunoașterea tradiției interpretative a <i>Categoriilor</i> în Antichitate și Evul Mediu; Cunoașterea surselor istorice principale ale problemelor prezentate de teoriile ontologice moderne și de teoriile contemporane ale limbajului; Cunoașterea principalelor curente de gândire și opțiuni conceptuale în analiza limbajului și a realității, pentru Antichitatea greacă și Evul Mediu latin: C1. Stăpânirea cunoștințelor și a metodologiei fundamentale în domeniul filosofiei antice și medievale; C3. Abilități pentru cercetări fundamentale și aplicative în domeniul filosofiei (istoria filosofiei, istoria ideilor, etică aplicată, logică aplicată, filosofie politică, filosofii ale culturii și ale comunicării); C4. Competențe de predare în domeniul filosofiei, logicii, eticii, esteticii și al științelor socioumane;
Competențe transversale	Capacitatea de analiză și înțelegere a surselor gândirii moderne cu privire la relația dintre limbaj și ontologie; Capacitatea de a distinge între modelele teoretice ce stau la baza opțiunilor contemporane de analiză a realității (nominalism, realism, conceptualist etc.): CT1. Stăpânirea cunoștințelor științifice fundamentale; CT2. Utilizarea performantă a gândirii critice, reflexive, speculative și aplicative; CT3. Aplicarea tehnicilor explicativ-argumentative și interpretativ-comprehensive;

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Asimilarea principalelor contribuții ale gândirii antice și medievale cu privire la analiza relației dintre limbaj și realitate
7.2 Obiectivele specifice	- Asimilarea principalelor elemente teoretice ale gândirii platoniciene, peripatetice și neoplatoniciene ce surprind relația dintre limbaj și realitate - Asimilarea principalelor faze de evoluție a tradiției de comentarii la <i>Categoriile</i> lui Aristotel - Asimilarea principalelor opțiuni teoretice cu privire la modelele semantice ale Antichității și Evului Mediu și implicațiile lor în angajamentele ontologice - Dobândirea capacității de lectură și analiză a unor texte fundamentale ale culturii greco-latine

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Surse ale problematicei raportului dintre limbaj și ontologie (I). Platon, semantică, ontologie și proto-teoria categoriilor.	expunere, argumentare, dezbatere, problematizare	
2. Surse ale problematicei raportului dintre limbaj și ontologie (II). Aristotel, teoria categoriilor, triunghiul semantic și problema ființei.	expunere, argumentare, dezbatere, problematizare	

3. Tradiția de comentarii grecești la <i>Categoriile</i> lui Aristotel.	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
4. Surse ale problematizării raportului dintre limbaj și ontologie (III). Neoplatonismul. Critica lui Plotin asupra teoriei categoriilor și interpretarea lui Porfir	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
5. Semantică și ontologie în comentariile lui Boethius. Problema aplicabilității categoriilor <i>in divinis</i> .	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
6. Limbaj și ontologie în perioada carolingiană. <i>Categoriae decem</i> , Alcuin, <i>De dialectica</i> și Eriugena, <i>Peryphyseon</i>	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
7. Școlile filosofice al secolului al XII-lea. Limbaj și ontologie la Abelard	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
8. Realismul secolului al XIII-lea (I). Albert cel Mare și comentariul său la <i>Categorii</i>	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
9. Realismul secolului al XIII-lea (II). Toma din Aquino și comentariul la <i>Metafizica</i> lui Aristotel	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
10. Realismul secolului al XIII-lea (III). <i>Categoriile</i> și problema universalului la Ioan Duns Scotus. Raportul tradiției realiste cu modismul.	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
11. Nominalismul secolului al XIV-lea (I). Semantica și parcimonia ontologică a nominalismului: William Ockham și reconfigurarea categoriilor.	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
12. Nominalismul secolului al XIV-lea (II). Iohannes Buridanus și comentariul la <i>Categorii</i>	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
13. Atitudini realiste în comentariile la <i>Categorii</i> din secolul al XIV-lea.	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
14. Recapitulare	expunere, argumentare, dezbateri, problematizare	
Bibliografie 1. Eugeniu Coșeriu, <i>Istoria filozofiei limbajului</i> , Humanitas, București, 2011. 2. Michael J. Griffin, <i>Aristotle's Categories in the Early Roman Empire</i> , Oxford University Press, 2015.		

3. Newton, Lloyd A. (ed.), *Medieval commentaries on Aristotle's Categories*, Brill, Leiden, 2008.
4. Alain de Libera, *Cearța universalilor. De la Platon la sfârșitul Evului Mediu*, trad. de I. și M. Gyurcsik, Editura Amarcord, Timișoara, 1998
5. Lambert Marie de Rijk, On ancient and mediaeval semantics and metaphysics in *Vivarium*, vol. 15, p. 81-110, vol. 16, p. 81-107, vol. 18, p. 1-62, vol. 19, p. 1-46, 81-125, vol. 20, p. 97-127, 1977-1982
6. Charles Bolyard, Rondo Keele (eds.), *Later Medieval Metaphysics. Ontology, Language and logic*, Fordham University Press, New York, 2013
7. Paul Vincent Spade, *Thoughts, Words and Things: An Introduction to Late Mediaeval Logic and Semantic Theory*, 2002

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Selecție de texte din Platon: Sofistul, Cratylus ș.a. (fragmente)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
2. Studiu de text din Aristotel: <i>Categorii, Despre interpretare, Metafizica</i> (fragmente)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
3. Studiu de text: Plotin, <i>Enneade VI</i>	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
4. Studiu de text: Porfir, <i>Isagoga</i>		
5. Studiu de text: Boethius, <i>Comentariul la Categorii</i>	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
6. Studiu de text: Boethius, <i>Tratatele teologice</i>	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
7. Studiu de text: Abelard, <i>Logica ingredientibus</i> (fragment)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
8. Studiu de text: Albert cel Mare, <i>Comentariul la Categorii</i> (fragment)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
9. Studiu de text: Toma din Aquino, <i>Comentariul la Categorii</i> (fragment)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
10. Studiu de text: Ioan Duns Scotus, <i>Comentariul la Categorii</i> (fragment)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
11. Studiu de text: William Ockham, <i>Summa logicae, Comentariul la cartea Predicamentelor, Quodlibeta</i> (fragmente)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
12. Studiu de text: Iohannes Buridanus, <i>Comentariul la Predicamente</i> (fragmente)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
13. Iohannes Wycliffe, <i>Summa despre ființă, Despre ființa predicamentală</i> (fragmente)	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
14. Recapitulare	Analiză de text, dezbatere, interpretare	
Bibliografie		

1. Platon, *Opere*, vol. I-VII, Editura Științifică și Enciclopedică, 1976-1993.
2. Aristotel, *Organon*, vol. I-II, Iri, 1997-1998
3. Plotin, *Enneade* VI, Traducere și comentarii de Vasile Rus, Liliana Peculea, Marilena Vlad, Cristina Andrieș, Gabriel Chindea, Alexander Baumgarten, editura IRI, București, 2007.
4. Porfir, *Isagoga*, Univers Enciclopedic, 2000.
5. Boethius, *Comentariul la Categorii* (traducere proprie) – Boethius, *In Categorias Aristotelis libri quatuor*, in *Manlii Severini Boetii opera omnia: tomus posterior*, PL 64, ed. Jacques Paul Migne, 1981, p. 159-293.
6. Boethius, *Tratate teologice*, Traducere din limba latina si note de Octavian Gordon si Bogdan Tataru-Cazaban, Postfata de Anca Vasiliu, Polirom, Iași, 2003
7. Alcuin, *De dialectica* (traducere proprie) – Alcuin, *De dialectica*, ed. Jacques Paul Migne, Patrologia Latina 101, 1863, pp. 950–976
8. Eriugena, *Peryphyseon* (traducere proprie) – I. P. Sheldon-Williams (ed.), *Iohannis Scotti Eriugenae Periphyseon*, The Dublin Institute for Advanced Studies, Dublin, 1968
9. Abelard, *Logica ingredientibus* (traducere proprie) – Petrus Abaelardus, *Peter Abaelards philosophische Schriften. Die Logica „Ingredientibus“*. 2. Die Glossen zu den Kategorien. Hrsg. von Bernhard Geyer. Münster 1921
10. Ioan Duns Scotus, *Comentariul la Categorii* (traducere proprie) – Iohannes Duns Scotus, *Opera Philosophica I: Quaestiones in librum Porphyrii Isagoge, Quaestiones super Praedicamenta Aristotelis*, ed: Etzkorn, Girard J., Green, Romuald, Noone, Timothy B., R. Andrews, G. Gál, Franciscan Institute, New York, 1999
11. William Ockham, *Summa logicae, Comentariul la cartea Predicamentelor, Quodlibeta* (traducere proprie) – GUILLELMUS DE OCKHAM, *Summa logicae*, ediderunt Philotheus Boehner, Gedeon Gal, Stephanus Brown, in *Opera Philosophica I*, St. Bonaventure University, N.Y., 1974;
12. : Iohannes Buridanus, *Comentariul la Predicamente*; Guillelmi de Ockham, *Opera Theologica IX, Quodlibeta Septem*, Joseph C. Wey (ed.), *Quaestio 23: Utrum praedicamentum componatur ex rebus extra animam vel ex conceptibus rerum*, The Franciscan Institute, 1980, 569-574 (traducere proprie)
13. Johannes Wycliffe, *Summa despre ființă, Despre ființa predicamentală* (traducere proprie) – Johannes Wycliffe, *De ente praedicamentali*, R. Beer, ed., Trübner for the Wyclif Society, London, 1891

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Disciplina este compatibilă ca metodologie și conținut cu alte cursuri similare ce sunt predate la universități importante din Europa și SUA.

Studentii vor putea să cunoască sursele anumitor concepte și metode de analiză ce stau la baza logicii medievale, filosofiei analitice și a diverselor teorii contemporane ale limbajului.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Însușirea conceptelor de bază și cunoașterea principalelor texte, autori și interpretări	Examen în sesiune	50%

10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de analiză a unui text specific	Prezentări orale	25%
	Capacitatea de aplicare a conceptelor însușite	Grad de implicare în activitatea de seminar	25%
10.6 Standard minim de performanță			
• Cunoașterea principalelor concepte ale logicii medievale • Cunoașterea surselor istorice ale principalelor teorii și concepte			

Data completării

5.05.2023

Semnătura titularului de curs

Semnătura titularului de seminar

Data avizării în departament

07.05.2023

Semnătura directorului de departament